STUDIA EŁCKIE
13(2011)

Ks. Bogusław Drożdż, *POSŁUGA SPOŁECZNA KOŚCIOŁA. STUDIUM PASTORALNE W ŚWIETLE NAUCZANIA WSPÓŁCZESNEGO KOŚCIOŁA*, Legnica 2009, ss. 576.

Współczesne społeczeństwo polskie ulega szybkim i wielorakim zmianom. Zauważa się ich negatywne efekty, którymi są permisywizm moralny, wykorzenianie rodzinne oraz powiększające się obszary ubóstwa. Z punktu widzenia wspólnoty kościelnej najbardziej odczuwalne są procesy sekularyzacji i laicyzacji, ogarniające coraz nowe obszary i coraz głębiej wnikające w życie publiczne. Są one wyzwaniem dla Kościoła, który realizuje posłannictwo zbawcze otrzymane od swego Założyciela i buduje się w aktualnej rzeczywistości. Zmiany zachodzące we współczesnym społeczeństwie polskim wymagają pogłębionej analizy teologicznopastoralnej i idącego ślad za nią praktycznego zaangażowania.

Próbę refleksji naukowej dotyczącej działalności Kościoła w zmieniającym się społeczeństwie podjął ks. Bogusław Drożdż w publikacji zatytułowanej *Posługa społeczna Kościoła. Studium pastoralne w świetle nauczania współczesnego Kościoła*. Autor jest kapłanem diecezji legnickiej. Jest wykładowcą w wyższym seminarium duchownym tamtejszej diecezji. Związany jest również z Papieskim Wydziałem Teologicznym we Wrocławiu. Recenzowana publikacja jest rozprawą habilitacyjną ks. B. Drożdża.

Pojęcie „posługa społeczna" użyte w temacie rozprawy autor rozumie jako służebną działalność Kościoła wobec człowieka we wszystkim, co dotyczy społeczeństwa i życia społecznego. Tak rozumiana posługa społeczna Kościoła obejmuje duszpasterstwo społeczne i apostolstwo społeczne. Są one, jak zaznacza autor, komplementarne, ponieważ są działalnością duchowieństwa i laikatu, których powołania wzajemnie się uzupełniają. Autor wskazuje również na rolę osób konsekrowanych w realizacji posługi społecznej Kościoła.

Celem posługi społecznej Kościoła jest, według autora, jest danie nowego impulsu ewangelizacyjnego, „którego specyfika jest prospołecz-

na postawa chrześcijan"[1]. Chodzi w niej o „spowodowanie skutków religijno-humanistycznych i kulturowych w ludzkich społecznościach"[2].

Problem naukowy, którym było przeprowadzenie krytycznej refleksji nad posługą społeczną Kościoła, ks. B. Drożdż rozwiązał w czterech rozdziałach. Posługa społeczna Kościoła, obrazowana przez autora jako triada trzech elementów: wychowania chrześcijańskiego, chrześcijańskich wzorców kulturowych i chrześcijańskiej wspólnoty, ma odwzorowanie w trzech kolejnych rozdziałach. Pierwszy został poświęcony podstawom posługi społecznej, bez uwzględnienia których osiągnięcie celu naukowego byłoby niemożliwe.

Ks. B. Drożdż omówił trojakie podstawy posługi społecznej Kościoła. Pierwsze z nich to podstawy antropologiczne. Autor uwzględnił tu takie zagadnienia, jak godność człowieka, jego zdolność do tworzenia społeczności, fakt religijności w życiu indywidualnym i społecznym. Podjęta została również problematyka miłości w relacjach międzyosobowych i dialogu jako wartości społeczno-kulturowej.

W pierwszym rozdziale omówione zostały także chrystologiczne i pneumatologiczne podstawy społecznej posługi Kościoła. Znalazły się w nim takie zagadnienia, jak chrystocentryzm w Kościele, solidarność Chrystusa Dobrego Pasterza ze wszystkimi ludźmi oraz problematyka darów Ducha Świętego ożywiającego społeczność ludzką i obecnego w posłannictwie Kościoła.

Drugi rozdział poświęcony został wychowaniu chrześcijańskiemu. Autor przedstawił aktywność dydaktyczno-wychowawczą Kościoła. Uwzględnił wymiary chrześcijańskiej pedagogii społecznej, postawił diagnozę tendencji alienujących w kulturze i zwrócił uwagę na potrzebę uwrażliwienia wychowawczej funkcji Kościoła na przesłanki antypedagogiki. Następnie ks. B. Drożdż wskazał na potrzebę dowartościowania środków społecznego przekazu w wychowawczej misji Kościoła. Zwrócił uwagę na konieczność edukacji medialnej w wychowaniu chrześcijańskim i stosowania mass-mediów w ewangelizacji. Autor omówił także zagadnienie dialogu chrześcijan z ludźmi dobrej woli.

W rozdziale trzecim autor skupił się problematyce chrześcijańskich wzorców kulturowych. Omówił najpierw znaczenie rodziny w dziele

---

[1] B. Drożdż, *Posługa społeczna Kościoła. Studium pastoralne w świetle nauczania współczesnego Kościoła*, Legnica 2009, s. 18.

[2] Tamże, s. 19.

promocji chrześcijańskiej miłości, a następnie posługę charytatywną Kościoła. Zwrócił uwagę na opcję Kościoła na rzecz ubogich i jej realizację w duszpasterstwie charytatywnym w diecezji i parafii. W rozdziale tym znalazło się zagadnienie tworzenia nowych chrześcijańskich wzorców kulturowych. Autor odniósł się tu m.in. do budowy cywilizacji miłości i problemu czasu wolnego.

Czwarty rozdział został zatytułowany „Posługa społecznej Kościoła przez promocję i budowę wspólnoty". Autor wskazał, że Kościół jest dobrem wspólnym świata. Następnie omówił zaangażowanie chrześcijan w życiu społeczno-politycznym i społeczno-gospodarczym. Zwrócił on uwagę, że polityka powinna być rozumiana jako troska o dobro wspólne. Przedstawił naturę życia gospodarczego, chrześcijańską wizję pracy ludzkiej i związek między ładem społeczno-ekonomicznym a prawdziwym rozwojem ludzkim.

Rozprawa ks. B. Drożdża zawiera obfitą, liczącą ponad 50 stron, bibliografię. Znaczną jej część stanowią dokumenty i nauczanie Kościoła powszechnego i Kościołów partykularnych. Jest to zrozumiałe, ponieważ autor dokonał analizy obranego zagadnienia „w świetle nauczania współczesnego Kościoła", czemu dał wyraz w podtytule swego opracowania. W bibliografii znalazł się obszerny wykaz literatury dotyczącej posługi społecznej Kościoła.

Książka została oparta o źródła zastane, którymi są dokumenty i nauczanie Kościoła. Materiał źródłowy wskazuje, że w literaturze teologicznopastoralnej rozprawa ks. B. Drożdża znajdzie miejsce wśród opracowań o charakterze normatywnym, kryteriologicznym. Współczesne nauczanie Kościoła, które zostało poddane analizie, zwraca uwagę na aktualność recenzowanego opracowania.

Recenzowana rozprawa zwraca uwagę przede wszystkim aktualnością podejmowanego zagadnienia. Kościół zawsze funkcjonował w przestrzeni publicznej i tam realizował swoje posłannictwo zbawcze, współcześnie jednak coraz bardziej odmawia się mu obecności w tej przestrzeni. Analizy dokonane przez ks. B. Drożdża wykazują, że imperatyw wyjścia Kościoła do świata jest wciąż aktualna. Nauczanie Kościoła wskazuje, że współczesny świat potrzebuje Dobrej Nowiny o zbawieniu bardziej niż przed kilkoma laty.

Opracowanie dotyczącej posługi społecznej Kościoła jest adresowane przede wszystkim do teologów. Jest ono przyczynkiem do studiów nad obecnością Kościoła w świecie: celów, zasad, sposobów, znaczenia,

wyzwań itd. Stanowi też inspirację do dalszych poszukiwań w tej dziedzinie. Rozprawa adresowana jest też do praktyków, dzięki którym Kościół obecny jest w społeczeństwie. Ci praktycy do duchowni, realizujący duszpasterstwo, a zwłaszcza duszpasterstwo społeczne, oraz katolicy świeccy, którzy żyją w „świecie" na mocy sakramentu chrztu prowadzą tam własne apostolstwo. Zwłaszcza tych drugich książka ks. B. Drożdża może umocnić w przekonaniu o konieczności obecności Kościoła w życiu społecznym i wskazać im aktualne obszary zaangażowania.

Ks. Dariusz Lipiec